

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการและคุณลักษณะของบุคลากรระดับชุมชนกิตติ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและสำรวจข้อมูลพื้นฐาน
2. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร
3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. เก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ศึกษาเอกสารและสำรวจข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดและการให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย จากหนังสือ เอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 สำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับ ความต้องการบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดและการให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย โดยการสัมภาษณ์ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบทางการศึกษาปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม

คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร

จากการศึกษาค้นคว้าและการสอบถามข้อมูลเบื้องต้น ตลอดจนรวบรวมข้อมูลจากเอกสารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดและการให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย แล้วนำมาคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ทำให้ได้ประชากรและตัวอย่างประชากรเพื่อใช้ในการวิจัย ดังนี้คือ

2.1 ประชากรและตัวอย่างประชากรในการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์

2.1.1 ตัวอย่างประชากร กลุ่มผู้บริหารหน่วยงาน ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดและการให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย โดยการศึกษาและสำรวจจากหน่วยงานซึ่งมีทั้งหมด 12 หน่วยงาน คือ ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมการศาสนา กรมการฝึกหัดครู กรมการพัฒนาชุมชน กรมอนามัย กรมการแพทย์ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษาส่วนท้องถิ่น สมาคมและมูลนิธิหน่วยงานละ 2 คน โดยคัดเลือกจากหัวหน้าหน่วยงานหรือผู้อำนวยการกองวิชาการหรือหัวหน้าฝ่ายการศึกษาปฐมวัย หรือผู้รับผิดชอบด้านการศึกษาปฐมวัยของหน่วยงานเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 24 คน และคัดเลือกจากผู้ที่ตอบแบบสอบถามเฉพาะที่เป็นหัวหน้าหน่วยงานที่มีตำแหน่งสูงสุดในหน่วยงานนั้น ๆ เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการสัมภาษณ์ จำนวน 12 คน

2.1.2 ตัวอย่างประชากร กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย คือ ผู้ที่มีประสบการณ์ความชำนาญ เป็นนักวิชาการที่มีบทบาท และปฏิบัติงานเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย เป็นที่ยอมรับในระดับประเทศและมีประสบการณ์ในการทำงานมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 5 ปี มีวุฒิอย่างต่ำตั้งแต่ระดับปริญญาโททางการศึกษาปฐมวัย มีผลงานทางวิชาการเผยแพร่เกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัยไม่น้อยกว่า 5 ปี ผู้ทรงคุณวุฒิเหล่านี้ไม่รวมถึงผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบในหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับการจัดและการให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย และไม่เป็นอาจารย์ในหน่วยงานที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ จำนวน 8 คน

2.1.9 ประชากร กลุ่มอาจารย์ในสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย เป็นอาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาปฐมวัยและภาควิชาอนุบาลศึกษาที่มีทั้งหมดจากมหาวิทยาลัย 4 แห่ง จำนวน 9 คน และวิทยาลัยครู 26 แห่ง จำนวน 78 คน รวมเป็นกลุ่มประชากรในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 87 คน และคัดเลือกจากอาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาปฐมวัยที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจากมหาวิทยาลัย 4 แห่ง จำนวน 9 คน และคัดเลือกเฉพาะหัวหน้าภาควิชาอนุบาลศึกษาในวิทยาลัยครู 26 แห่ง จำนวน 26 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการสัมภาษณ์ จำนวน 35 คน

ตารางสรุปจำนวนประชากรและตัวอย่างประชากร

เครื่องมือ	ประชากร และตัวอย่างประชากร		
	ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดและให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย	ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย	อาจารย์ในสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย
สอบถาม	ตัวอย่างประชากร 24 คน	ตัวอย่างประชากร 8 คน	ประชากร 87 คน
สัมภาษณ์	ตัวอย่างประชากร 12 คน	ตัวอย่างประชากร 8 คน	ตัวอย่างประชากร 35 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย จากหนังสือ เอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดและการให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย 12 หน่วยงาน หน่วยงานละ 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย 3 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามในการวิจัย
- 1.3 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 3.1.1 และ 3.1.2 มาสร้างแบบสัมภาษณ์จำนวน 1 ชุด และแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด รวม 2 ชุด
- 1.4 นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจแก้ไข และให้คำแนะนำ
- 1.5 นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ที่แก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน (รายชื่อปรากฏในภาคผนวก) ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา การใช้ภาษา และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา ตลอดจนให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
- 1.6 นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด มาแก้ไขปรับปรุงและนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจแก้ไขอีกครั้ง
- 1.7 นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับ อาจารย์วิทยาลัยครูที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร (เป็นอาจารย์สอนทางด้านการศึกษาปฐมวัย ในวิทยาลัยครูที่ยังไม่ได้เปิดภาควิชาอนุบาลศึกษา) จำนวน 10 คน เพื่อปรับปรุงแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
- 1.8 นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากร

2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดและการให้บริการทางการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย และอาจารย์ในสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูลในด้านเพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ และประวัติการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) และเติมข้อความ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการใช้บุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยในหน่วยงาน ประกอบด้วยข้อมูลด้านความต้องการบุคลากร ระดับคุณวุฒิ ทัศนคติ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย การส่งเสริมบุคลากรในการลาศึกษาต่อในระดับคุณวุฒิ ทัศนคติ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ลักษณะงานของบุคลากรระดับคุณวุฒิ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) และจัดลำดับความสำคัญ จำนวน 8 ข้อ (สำหรับข้อมูลในตอนที่ 2 นี้ ตอบเฉพาะหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดและการให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย หน่วยงานละ 1 คน รวม 12 คน หัวหน้าภาควิชาการศึกษาปฐมวัยในมหาวิทยาลัย จำนวน 4 คน และหัวหน้าภาควิชาอนุบาลศึกษาในวิทยาลัยครู จำนวน 26 คน)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นรายวิชาระดับคุณวุฒิ ทัศนคติ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วยข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนในระดับคุณวุฒิ ทัศนคติ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญในรายวิชาด้านระเบียบวิธีวิจัย ด้านการศึกษาทั่วไป และด้านการศึกษาปฐมวัย มีลักษณะเป็นแบบจัดลำดับความสำคัญ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรระดับคุณวุฒิ ทัศนคติ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วยข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านความรู้ ด้านความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านบุคลิกภาพ มีลักษณะเป็นแบบจัดลำดับความสำคัญ จำนวน 4 ข้อ

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดและการให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย 12 หน่วยงาน จำนวน 12 คน ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย จำนวน 8 คน อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาปฐมวัยในมหาวิทยาลัยจำนวน 9 คน และหัวหน้าภาควิชาอนุบาลศึกษาในวิทยาลัยครู จำนวน 26 คน ซึ่งลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นแบบปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านหลักสูตรคชภูมิตต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คุณลักษณะของบุคลากรระดับคชภูมิตต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยในด้านต่าง ๆ และการคัดเลือกบุคลากรเข้าศึกษาต่อในระดับคชภูมิตต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย รวม 8 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้บริหารหน่วยงาน (ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดและการให้บริการทางการศึกษาปฐมวัยจาก 12 หน่วยงาน เพื่อตอบแบบสอบถาม จำนวน 24 คน และสัมภาษณ์ จำนวน 12 คน) ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษาปฐมวัย (เพื่อตอบแบบสอบถาม และสัมภาษณ์ จำนวน 8 คน) และอาจารย์ในสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย (เพื่อตอบแบบสอบถาม จำนวน 87 คน และสัมภาษณ์ จำนวน 35 คน)

2 การสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดและการให้บริการทางการศึกษาปฐมวัย และผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาปฐมวัย ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3 การสัมภาษณ์และการตอบแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ในสถาบันที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง สำหรับการสัมภาษณ์ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ส่วนแบบสอบถามผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการนำมา รวบรวมและสรุปเสนอในรูปแบบความเรียง

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา ความสอดคล้องแต่ละประเด็นและแจกแจงความถี่ โดยวิธีหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบคำบรรยาย

สูตรคำนวณหาค่าร้อยละ (อ้างถึงในประกอบ กรรณสูต, 2528)

$$P = \frac{f \times 100}{N}$$

เมื่อ P = แทนค่าร้อยละ

f = แทนจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละข้อ

N = แทนจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด